ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 235. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ГРУДНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 17, 1975 No. 235. VOL. LXXXII.

ДЕНЬ 12-ГО СІЧНЯ БУДЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ ДНЕМ СОЛІДАРНОСТИ З УКРАЇНСЬКИМИ ПОЛІТВ'ЯЗНЯМИ В СССР

Ню Йорк. — Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки на своїх пленарних нарадах минулої суботи, 13-го грудня, одноголосно схвалила пропозицію Конференції Молодечих і Студентських Центральних Організацій при УККА, щоб визначити та відповідно відзначити кожного року день 12-го січня, як День Солідарности з українськими політичними в'язнями в СССР, получений з одноденною голодівкою. В цій справі Екзекутива УККА на згаданому пленарному засіданні 13 грудня схвалила таку резолюцію:

РЕЗОЛЮЦІЯ

зголошена і прийнята на Пленарному засіданню Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки в дні 13-го грудня 1975 року.

Конференція Молодечих і Студентських Центральних Організацій при УККА на своїх нарадах в дні 21-го листопада 1975 р. винесла постанову, щоби день 12-го січня був прийнятий, як День Солідарности з нашими політичними в'язнями в СССР, получений з одноденною голодівкою. Ту пропозицію подали на нарадах представники Крайової Пластової Старшини. Голова Пластової Старшини вніс таку Резолюцію також на нарадах Політичної Ради УККА в дні 6-го грудня ц.р.

Внескодавці вияснювали, що в останніх Самвидавних матеріялах, які передісталися з України, була заява В. Чорновола, що за новонародженою традицією українські в'язні в таборах та в'язницях Совєтського Союзу відзначатимуть день 12-го січня щорічно голодівкою і писанням петицій. 12 січня 1972 року, це був день початку широкої акції КГБ в ліквідації (шестидесятників) в літературному житті.

Від нас, українців, що живемо у вільному світі, ця заява Вячеслава Чорновола вимагає солідаризуватися з ним і його друзями — політв'язнями. І тому Конференція закликає всю молодь у вільному світі прийняти день 12-го січня, як День Солідарности із нашими переслідуваними жертвами совєтського режиму в Україні.

Як свого часу інформовано, Вячеслав Чорновіл, відзначений останньо престижевою нагородою Тамліна лондонського „Таймсу" за „клясичний зразок документального журналізму" в його збірці „Лихо з розуму", у своїй самвидавній праці: „Кримінальна справа Но. 196" написав:

„За новонародженою традицією, 12-го січня в таборах СССР відзначається щороку голодівкою і петиціями. В цьому беруть участь політв'язні українці, а часом і патріоти інших націй. Заяву про голодівку, яку я почав 12-го січня 1974 року, я й закінчу свою розповідь про трагікомедію під назвою „Кримінальна справа Но. 196":

Голові Президії Верховної Ради Укр. РСР

Політв'язня Чорновола В. М., репресованого за літературно-критичну і публіцистичну творчість,

Заява:

12 січня 1972 року — це не тільки день мого арешту, але й дата початку широких репресивних акцій з метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно-громадському житті. Тому, починаючи з 12 січня 1974 року, я щорічно — як в у-в'язненні так і після звільнення — відзначатиму цей сумно пам'ятний день української історії одноденною голодівкою. Так робитиму аж до справедливого перегляду моєї та інших аналогічних справ.

12 січня 1974 р.

В. Чорновіл

До „новонародженої традиції" Вячеслава Чорновола та інших українських політв'язнів і патріотів інших національностей в концтаборах, в'язницях і закладах для божевільних в СССР тепер, з ініціятиви молоді та її організацій, приєднуються й українці Америки і — можна надіятися — українці в інших вільних країнах свого поселення.

УККА ПІДДЕРЖУЄ ПРОГОЛОШЕНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ФОРДОМ ТИЖДЕНЬ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ, ПРИГАДУЄ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Ню Йорк, Н. Й. — Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки, в листі з 10-го грудня ц. р. висловила „повну піддержку" президентові Фордові з нагоди проголошених ним раніше Дня і Тижня Людських Прав і Дня Хартії Прав та звернулась з проханням виступити публічно в обороні українських політичних в'язнів.

„Немає сумніву, — сказано в листі, — що совєтський уряд обмежує основні людські права своїх власних громадян, помимо факту, що СССР і Українська ССР підписали всі міжнародні договори Об'єднаних Націй, намічені для охорони людських прав в цілому світі".

Нав'язуючи до проклямації президента Форда з 5-го листопада, 1975 року, якою він встановив 10 грудня Днем Людських Прав, 15-го грудня Днем Хартії Прав і тиждень від 10 грудня Тижнем Людських Прав, Екзекутива УККА подала в листі короткий перелік порушення людських прав в Україні в останніх роках та звернула увагу Президента на факт, що навіть після підписання Гельсінкської декларації совєтські власті відмовляють дозволу на виїзд тим українцям, які бажали б поєднатися зі своїми родинами на Заході. В листі називається прізвища понад десятка українських політв'язнів, чоловіків і жінок, які перебувають в мордовських і пермських концтаборах та над якими табірові власті безнастанно знущаються. „Тому в дусі Вашої проклямації, — закінчується лист, — як рівнож в ім'я справедливости і людяности, ми звертаємо Вашу увагу на страждання українських політв'язнів в надії, що Уряд ЗСА висловить публічно свою стурбованість їхньою долею, підтверджуючи цим свою віру в людські права і засуджуючи їх порушування, де б це не було".

Листа підписали: проф. д-р Лев Добрянський, президент УККА; Йосип Лисогір, екзекутивний віцепрезидент; мгр Іван Базарко, екзекутивний директор; та Ігнат Білинський, секретар.

Сенатор Джексон знову таврує порушування людських прав в СССР, закликає Конґрес ЗСА до „вимовнішої ініціятиви"

Вашингтон. — „Сьогодні, 10 грудня, повинен бути днем великого святкування. З нагоди 27-ої річниці Загальної Декларації Людських Прав, ми повинні радіти з поступу в ділянці людських прав в цілому світі, а Комітет Премії Нобеля повинен вітати в Осльо великого оборонця людських прав, Андрея Сахарова, лавреата Нобелівської премії миру. Але мрія з-перед 27-ох років надалі залишається тільки мрією" — заявив сенатор Генрі М. Джексон в середу, 10-го грудня, в Сенаті ЗСА на вступі до своєї промови з нагоди 27-ої річниці Загальної Декларації Людських Прав.

„В багатьох частинах світу дійсність є кошмарем — продовжував сенатор Джексон — а д-рові Сахарову відмовлено права одержати нагороду особисто, права, яке гарантує Загальна Декларація."

Виясненнявши ратифіковані урядом СССР міжнародні пакти і документи, сенатор Джексон гостро засудив Москву за порушування людських прав, репресії, шикани і переслідування, особливо за постійне порушування права на виїзд з СССР. Він заявив, що це право є „основою всіх інших людських прав", як засіб останнього ратунку для поодиноких осіб, як і для релігійних чи етнічних груп в обличчі смертельної небезпеки з боку правління. Помимо зобов'язання в міжнародних пактах та запевнення Конгресу ЗСА адміністрацію президента Форда і державним секретарем Г. Кіссінджером, СССР поносить вину за безнастанне нехтування і порушування цього основного права, заявив сенатор Джексон, подаючи ряд специфічних прикладів з останніх років, в тому й справу д-ра Михайла Штерна, „загально люблёного і шанованого лікаря в Україні", якого засуджено за це, що його сини бажали виїхати до Ізраеля.

Сенатор Джексон, один з кількох вже зголошених кандидатів Демократичної партії на президента ЗСА, рівнож критикував теперішній уряд за „сприяння совєтському урядові в ігноруванні міжнародного права" та заявив, що він є проти всіляких договорів, які не включають гарантій пошанування людських прав на ділі, а не тільки на папері. Він закінчив свою промову зверненням до Конгресу „проявити сильнішу і більш вимовну ініціятиву" в цій справі.

Надгудсонська Округа УНС поспішає з виконанням квоти членської кампанії

Джерзі Сиі (в.с.) — Надгудсонський Окружний Комітет Відділів УНСоюзу відбув тут минулої суботи, 13-го грудня, в приміщенні У-НДому свої організаційні збори, в яких після підсумків пророблєної праці заплановано посилення організаційної акції в останньому місяці цьогорічної членської кампанії. Зборами проводив голова Окружної Управи Степан Островський, а секретарювала заступниця голови Галина Гаврилюк. Головний секретар УНСоюзу Володимир Сохан представив у своїй доповіді стан УНСоюзу в ділянках фінансовій, видавничій та організаційній, присвячуючи більше уваги справам будівлі УНСоюзу, збільшення кількости читачів і передплатників „Свободи" та посилення членської кампанії з цілю притягнути в ряди членів і діячів УНСоюзу молоде покоління. Вкінці він ствердив з признанням, що Надгудсонська Округа придбала вже 117 нових членів, чим виконала на 78% призначену їй квоту, і назвав успішних організаторів Округи та їхні здобутки: Квітка Стецюк (В. 25) — 35 членів, Степан Островський (В. 270) — 17, Галина Гаврилюк (В. 170) — 15, Стела Раєн (В. 171) — 15, Михайло Жук (В. 70) — 14, Михайло Вошин (В. 281) — 7, мгр Осип Стецура (В. 287) — 6, Володимир Козак (В. 213) — 4 і Павлина Балутянська (В. 286) — 4. В оживленій дискусії особливе зацікавлення приділено справам збільшення членства УНСоюзу, перенесення друкарні і видавництва „Свободи" до нової будівлі, боргових зобов'язань — позичок УНСоюзові та стану виналму приміщень в новій будівлі УНСоюзу. Вичерпні інформації подав на всі ці запитання головний секретар.

В другій частині зборів склали звіти з діяльности Окружної Управи її голова Степан Островський та заступниця голови Галина Гаврилюк, згадуючи зокрема про участь представників Округи в союзових імпрезах в Ню Йорку та в Пассейку.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Симфонічна поема „Чернець" М. Вериківського виконана й зарекордована в Канаді

Вінніпеґ (КУК). — З нагоди постановки опери „Аїда" у Вінніпеґу, представники Централі Комітету Українців Канади мали зустріч з музичним директором Асоціяції Канадської Опери маестром Ернестом Барбіні в товаристві Йосипа Гошуляка з Торонта, який виступав в цій опері як соліст.

Під час зустрічі маестро Барбіні поінформував Централю КУК, що в найближчих днях появиться в Торонті довгограйна пластинка, наспівана солістом Й. Гошуляком у супроводі симфонічної оркестри під диригуванням маестра Барбіні, в програму якої включено довгу симфонічну поему М. Вериківського „Чернець".

ЛЕОНІДА ПЛЮЩА НЕ ЗВІЛЬНИЛИ, ДРУЖИНА ПРОХАЄ ДОПОМОГИ СВІТОВОЇ ОПІНІЇ

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує, що в понеділок, 15-го грудня ц. р., себто тому два, до якого — згідно з інформаціями міжнародних пресових агенств — совєтські власті обіцяли „позитивно розв'язати" справу звільнення українського кібернетика Леоніда Плюща з Дніпропетровського закладу для божевільних та дозволити йому і його родині на виїзд зі Совєтського Союзу, одержано в Західній Европі телефонічне повідомлення Тетяни Житникової, дружини Леоніда Плюща, що совєтські власті не тільки відмовилися звільнити її чоловіка, а й знову „лікують" його дозами шкідливих медикаментів. Подаючи це телефоном до відома, дружина Леоніда Плюща прохала допомоги міжнародньої публічної опінії, яку можна висловлювати телефонами до:

Леонід Плющ

1. Суворова, начальника міжнародних справ в Міністерстві здоров'я Української ССР в Києві, число телефону: 935-271;
2. Володимира Шіфорова, голови ОВІР в Києві, число телефону: 251-357;
3. Миколи Бабенка, начальника спецлікарень у Дніпропетровську, УССР, число телефону: 423-119.

СПІЗНЕНА ІНФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ АМНЕСТІ

Вашингтон. — „Амнесті Екшин", офіційний орган Амнесті Інтернешенел, в числі за грудень 1975, закликав своїх членів то людей доброї волі писати короткі прохання до начальника психіятричної лікарні в Дніпропетровську з вимогою звільнити Леоніда Плюща, якого справа, згідно з інформаціями пресових агенцій, мала бути „полагоджена позитивно" ще минулого понеділка, 15 грудня. „Амнесті Екшин" подав адресу, на яку слід писати прохання: СССР, Українська ССР, Дніпропетровське, вулиця Чічеріна, Спеціяльна Психіятрична Лікарня, 19, Прус (начальник).

В дальшому, „Амнесті Екшин" інформує, хоч і з наявним спізненням, — що стан Л. Плюща покращав, відкликуючися на заяву його дружини Тетяни Житникової з минулого вересня. Однаке, 28 жовтня, д-р Андрей Сахаров сказав, що стан Л. Плюща значно погіршився, пригадує Комітет Оборони Валентина Мороза у Вашингтоні, відкликаючися на телефонічну розмову Комітету в Торонті із цим нобелівським лавреатом.

„Амнесті Екшин" рівнож інформує, що Семена Глузмана, який відбуває смілітній строк ув'язнення, перенесено з концентраційного табору до допитувальної в'язниці в місті Перм.

УЄО в ПА виступила в обороні о. В. Романюка

Атланта (Пресова Служба УЄО). — У зв'язку з передовицею щоденника „Свободи" з дня 9-го грудня б. р. повідомляємо, що Головна Управа Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці, за підписом свого екзекутивного секретаря — паст. В. Боровського, вислала в англійському перекладі листа о. В. Романюка до Світової Ради Церков в Женеві. У своєму супровідному листі Головна Управа УЄО також згадала про зверненння російських дисидентів Л. Богораза, Л. Алексєєвої і Ю. Орлова, які просять вільний світ ратувати життя о. В. Романюка. Рівнож згадано про звернення бувших жидівських дисидентів Бориса Азерникова і Лассала Камінського, які просять людей доброї волі у вільному світі стати в обороні Вячеслава Чорновола, якому грозить фізичне знищення.

Копію листа о. В. Романюка із згаданим супровідним листом вислано також Національній Раді Церков у ЗСА, Об'єднаним Націям, Президентові ЗСА, державному секретареві Г. Кіссінджерові, прем'єрміністрові Канади, сенаторам Г. Скатові і Г. Джексонові, президентові Міжнародного Червоного Хреста та іншим особам і організаціям і кільком протестантським журналам.

Тому, що було б добре засипати СРЦерков відповідними листами в обороні о. В. Романюка,В. Чорновола та інших, тут подаємо адресу цієї Організації:

World Council of Churches, 150 Route de Ferney, 1211 Geneva 20, Switzerland.

ВІРМЕНИ, ПОДІБНО ЯК УКРАЇНЦІ ТА ІНШІ ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ СССР, ЗМАГАЮТЬСЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Париж. — Протягом останніх місяців українська та міжнародна преса подала цілий ряд самвидавних документів, які свідчать про те, що московському окупаційному центрові не пощастило зламати духа спротиву навіть серед запроторених до тюрем, концентраційних таборів і закладів для божевільних українських політв'язнів. Подібні процеси проходять і в інших совєтських т. зв. республіках. Місцевий тижневик „Українське слово" з 14-го грудня подає багатомовні інформації про національно-визвольний рух у Вірменії. В повідомленні згаданого тижневика м. ін. сказано:

Останньо опубліковано на Заході два повідомлення вірменських борців за права народу, мабуть з літа 1975 року, що дають змогу створити собі уявлення про сучасне становище у Вірменії. Це — „Коротке зведення про політичні процеси в Вірменії" та „Деякі дані про політичних в'язнів-вірмен, що перебували весною-літом 1975 року в лагпункті ч. 35 Пермських таборів".

В „Короткому зведенні" читаємо, що починаючи з 1965 року, коли то вірменський народ без участи уряду відсвяткував 50-ліття геноциду вірмен, значно посилився національно-визвольний рух у Вірменії. Почали організуватися підпільні групи й організації, що поставили собі за завдання вихід Вірменії зі складу СССР. У 1968 році, наслідком об'єднання декількох таких організацій, створено підпільну Національну об'єднану партію, що поставила собі за мету створення незалежної верменської держави і повернення на батьківщину вірмен-емігрантів.

Не зважаючи на недовге існування Національної об'єднаної партії (НОП), піддано репресіям уже чимало її членів. З 1965 по 1974 рік, за участь в національно-визвольному русі засуджено і відправлено до концтаборів

(Закінчення на стор. 4-ій)

Українці Коннектикат приготовляються до відзначення великих річниць

Гартфорд, Кон. — В половині листопада відбулася тут у приміщеннях Народного Дому четверта з черги нарада, очолювaного проф. Іваном Телюком Стейтового Комітету 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя Українського Поселення, що складається з членів-представників громад Гартфорду, Ню Гейвену, Бріджпорту, Віллімантику і Кольчестеру. У висліді нарад остаточно устійнено плян імпрез, що їх з нагоди цих великих річниць приготовляє окремий Комітет в складі пань: З. Радьо і Л. Кінах та д-ра О. Теслюка, заступника голови Стейтового Комітету.

Святочний концерт відбудеться 6-го червня 1976 р. в просторій залі Бушнел Мемо ріял Голл у Гартфорді о 4.00 год. по полудні. Програма концерту передбачає виступ збірного хору, танцювальних груп, рецитацій і поодиноких мистців. Імпреза має бути віддзеркаленням найкращих мистецьких сил стейту Коннектикат. Диригентом збірного хору вибрано інж. А. Пришляка з Гартфорду, який рівнож поготовляє

(Закінчення на стор. 4-ій)

Пластові Таборові Комісії відбули нараду

Ню Йорк (Ю. І. Павлічко). — 45 представників Окружних Таборових Комісій, Пластприяту, комендантів цьогорічних таборів та членів Крайової Пластової Старшини відбули тут 22-го листопада ц. р. в Пластовій домівці Станиці Ню Йорк свої наради, в яких брали участь представники Окружних Таборових Комісій: Беркут, Бобрівка, Вовча Тропа, Лос Анджелес, Новий Сокіл і Писаний Камінь.

Голова Крайової Пластової Старшини, пл. сен. Андрій Мицьо, відкрив наради після відспівання пластового гимну і хвилини мовчанки в честь сл. п. пл. сен. кер. Зенона Корчинського, бувшого голови Крайової Таборової Комісії. Проводив нарадами теперішній голова Крайової Таборової Комісії, пл. сен. Ігор Раковський.

Після короткого звіту членів ОТК-і, пл. сен. Х. Навроцька, голова Виховного Сектора КПС-и, зреферувала „Виховні проблеми таборів". Опісля, пл. сен. Б. Павлюк, крайовий комендант Пластунів, говорив про „Справи Крайових комендантів пластунів і пластунок у зв'язку з таборами". Після спільного полуденку пл. сен. О. Винник, голова сектора господарки і фінансів КПС-и, говорив про фінансові проблеми таборів, а референт спеціялізаційних таборів, ст. пл. І. Стельмах, реферував свою ділянку. З'їзд виніс ряд рекомендацій у виховних і фінансових справах.

„СКИТАЛЕЦЬ" ГЕНРІ КІССІНДЖЕР ВІДВІДАВ РОДИННЕ МІСТО

Фюрт, Західня Німеччина. — Минулого понеділка, 15-го грудня, відбулася тут зворушлива церемонія, як колишній „скиталець" Гайнц Альфред Кіссінджер, який в серпні 1938-го року 15-літнім хлопцем покинув місто, втікаючи перед нацистським переслідуванням, повернувся до цього свого родинного міста вже як державний секретар наймогутнішої в світі держави З'єднаних Стейтів Америки та прийняв високе відзначення у формі золотої медалі для визначних місцевих громадян. „Я приймаю Ваше високе відзначення і ціниму його" — сказав він англійською і німецькою мовами, додаючи, що цим відзначенням він „зворушений і за нього вдячний".

Державний секретар Генрі Кіссінджер і його дружина Ненсі та його батьки біля міського ратушу у родинному західньонімецькому місті Фюрт. За ними стоїть Курт Шерцер, посадник Фюрту.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема проблем

Екзекутива Українського Конгресового Комітету на своїх нарадах минулої суботи розгорнула — можна б сказати — справді „широке полотно" своїх плянів діяльности на найближчий рік, подиктованих однаково, як незавидним положенням нашого народу на рідній, але все ще не своїй землі, так і потребами та можливостями нашої спільноти в цій країні. Плян приготовила Президія Екзекутиви, а поодинокі члени Екзекутиви також від себе пропонували і додавали без сумніву корисні поради і пляни і, коли б так їх можна було здійснити, то наша громада зробила б величезний крок уперед та справді записала б ще одну світлу сторінку в своїй вже столітній історії.

Але є дві головні передумови здійснення кожного пляну. Перша з них — це люди, які знали б і вміли б таку працю виконати, а друга — це фонди. Не треба навіть аналізи та опінії знавців, щоб прийти до переконання і висновку, що в цьому головною проблемою є фонди, бо при їх наявності можна б легше розв'язати вже і проблему кваліфікованих працівників.

Тим часом, запропонований бюджет УККА на наступний рік насуває поважні сумніви, чи з такими фондами пощастить здійснити бодай поважнішу частину плянів. Одначе бюджет, як заявила його референтка, базований на дійсності, себто на дотеперішньому досвіді та на дотеперішній жертвенності нашої громади на УНФонд УККА. Мавши це на увазі, годі було б обдурювати себе широкими плянами, якщо немає виглядів, що громада своїми пожертвами вможливить їх здійснення. Отже, або треба відповідно обкроїти пляни діяльности УККА, або поробити відповідні заходи, щоб громада збільшила свою жертвенність.

Під час дебат на ці теми стверджено кілька наявних істин. Перша з них — пляни діяльности не тільки не сміємо „обкроювати", але навпаки, їх треба ще поширити, якщо ми не хочемо записатись в історії невдахами, які проґавили ряд одноразових нагод допомогти своєму народові і своїй власній громаді. Значить — треба постаратись про збільшення впливів до Народного Фонду. В цьому відношенні фактами і навіть статистичними даними стверджено ряд направду сумних явищ. Їх повно всюди. Статистика жертвенности наших заможних професіоналістів прямо застрашаюча. Крім обмеженої кількости справжніх меценатів між ними, деяка кількість жертвує „відчіпного", але є й поважна кількість, що взагалі не жертвує. Не дуже то ясно виходять у світлі статистики і наші установи, зокрема економічні. А в цьому найголовніше, що жертвенністю на цілі нашої центральної репрезентації — УККА охоплена тільки мала кількість наших громадян.

Очевидно, при цих „тінях" є і багато „світел". Між ними на першому місці є наші трудовики, які все своє життя жертвують, часто більше, ніж на це їм дозволяє їхня „кишеня". До тих світел належать збірщики Національного Датку в наших громадах, які величезною самопосвятою виконують завдання справжніх місіонарів.

В нашій громаді часто можна почути велимудрі завваги: якщо буде відповідна праця, то найдуться і відповідні фонди. Це також правда, але це вводить УККА у якесь заворожене коло: що можна більше вчинити за ті фонди, що їх громада ставить до розпорядження? Чи не звучить це тяжким докором нашій громаді, що в проєкті нового бюджету не передбачено ані одного цента підвишки гієї мінімальної заробітної платні, що її мають кількоро відданих працівників канцелярії УККА!

Вихід з цього завороженого кола сам напрошується: більше жертвуймо і щойно тоді більше вимагаймо!

Саме тепер розгортається кампанія збірки Національного Датку до Українського Народного Фонду УККА на 1976-ий рік, що його президент УККА проф. Л. Добрянський під час звітування на нарадах Екзекутиви УККА минулої суботи назвав „рішальним роком для багатьох років, що прийдуть". Нашою збільшеною жертвенністю допоможімо УККА вийти із зачарованого кола постійної недостачі фондів і даймо йому нагоду та можливість вчинити все, що в його силі, щоб 1976-ий рік був рішальний в українську користь.

Володимир Барагура

ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ

Через історично - політичний уклад, який заіснував у світі після Другої великої війни і через становище, в якому внаслідок того знайшовся український народ, наша національна група на нових поселеннях посідає одну специфічну рису, що, поруч інших різниць, відрізняє її від еміграційних груп інших народів — вона не має систематичного доплину свіжого людського матеріялу, що тримав би наше поселення в тісному зв'язку з материком і скріплював би його на новому осідку.

Припадковий леґальний приїзд, або втеча окремих громадян з рідних земель, чи флюктуація їх з однієї країни поселення до другої, це ще не доплив „свіжої крови", який тримав би національний організм у повному здоров'ї і запевняв би йому правильне діяння всіх його основних проявів.

Це ставить наше поселення перед загрозою повільного нидіння й вигибання. Через те українська національна група така вразлива на збереження своєї національної тотожности, замикається в „ґетто" й завзято обороняється від явищ асиміляції, й денаціоналізації, які іншим національним еміґраційним групам здаються самозрозумілими. Державні народи здебільшого скреслюють еміґрацію, яка вийшла з материка, з конта національних ресурсів, вважаючи її болотом, що відпало від коліс. Втрата деякого проценту земляків, що еміґрували, — це не загроза для цілости їхнього національного організму так, як утрата кількох крапель крови не загрожує здоров'ю окремої людини.

У нас, навпаки, кожна одиниця рахується на вагу золота і тому така, сповидно дрібна для інших націй втрата, у нас дорівнюється кровотечі, яка знесилює національний організм. Це тим більше, що наша еміґрація вийшла з батьківщини не з економічно - заробіткових мотивів, а з політичних, що ставить перед нею окремі завдання.

Потреба мати своє поселення в різних країнах світу для нас безсумнівна. Мати поселення було б вказаним навіть при існуванні власної держави. Якщо б ми такого поселення тепер не мали, наша національна субстанція була б загрожена, бо не було б де плекати вільної думки згідно з вимогами української національно - державницької рації. Саме існування нашої еміґрації і її активність на національно - політичному, культурно - науковому, мистецькому полі заставляє окупантський уряд бодай до деякої праці для української культури на рідних землях, як дублювання еміґрантських видань (монографія собору св. Софії, словники, енциклопедія, реґіональні збірники — історія міст і сіл...), здвигання п а м'ятників визначним діячам тощо. Завдяки еміґрації стало голосним у світі переслідування українських інтелектуалістів і політичних в'язнів, еміґранти поставили перед очі світу фактичну ситуацію українського народу під московсько - большевицькою займанщиною.

З уваги на наше специфічне політично - державне становище й наші потреби ми в своїй політиці господарення людськими ресурсами не можемо йти слідами інших національних груп, але мусимо знайти власні шляхи їх позитивної розв'язки й відшукати інші джерела поповнювання наших лав, щоб зберегти національний потенціял і живучість та виконати ці завдання, які поклав на плечі еміґрації історичний момент. Це: збереження нашої національної субстанції від фізичного винищення, використання можливостей плекати духові вартості, розвивати їх, зберігати й передавати в майбутнє, це формування українського національно - державницького ідеалу й його здійснювання згідно з вимогами української рації, це засвідчення перед світом бажання українського народу жити вільно у своїй державі і показати, що маємо всі дані на таке життя.

Щоб згадані завдання виконати, мусимо передусім створити відповідний сприятливий психологічний клімат — позбутися основної неґативної риси нашого національного характеру — почуття н е повноцінности, яка є головним джерелом наших неуспіхів. Цей брак віри в себе тримає нас у „ґетто", а більш слабодухих відриває від рідного кореня, бо ми сповнені панічного страху й фаталістичного переконання, що всякий контакт з чужо - національним світом вийде в нашу некорисїь, що все в інших народів краще ніж у нас, що нам треба завжди слухати чужих, навіть тоді, коли це проти нашої національної рації (маркантний приклад цього — справа патріярхату). Забуваємо про те, що багато народів бажали б мати деякі з цих вартостей, які маємо ми, тільки в своїй національній гордості, що вони її посідають, а якої нам власне бракує, не признаються до того.

Привернення віри в себе допоможе нам скріпити наші лави, поповнити наші людські ресурси, заактуалізувати наш національний потенціял.

Виринає питання, де шукати поповнення цих сил, коли немає допливу людського матеріялу з батьківщини?

У цій ситуації мусимо знайти заступчі джерела поповнення, застосовуючи концепцію „внутрішньої іміґрації" — мобілізування й активізування всіх наявних на місці сил.

На еміґрації живе нас куди більше, ніж ми собі уявляємо. На жаль, не маємо навіть приблизної статистики нашого поселення і нічого в тій справі не робиться. Крім видимої тонкої верстви, яка признається до українства, активно працює, несе фінансовий тягар потреб нації і має почуття відповідальности за її долю, є ще невидимі, неактивні, невловимі члени нашого суспільства. Статистика повинна охопити й виявити їх усіх — давню еміґрацію, мішані подружжя і тих, що вузлами крови, походження, чи в інший спосіб пов'язані з українством, але з якихось причин відстали від рідного кореня й гнізда. Це завдання лежить на наших центральних громадських і наукових та дослідчих установах.

Концепцію „внутрішньої іміґрації" можна здійснювати різними методами й засобами. Щоб відібрати від моря частини суходолу, голляндці вживали методи відвоювання й реґабілітації затоплених морем частин землі. Цю саму методу можемо вжити для відвойовування людського матеріялу, що потонув в довколишньому морі. Таким способом збільшимо стан нашого людського посідання.

Інша метода — „свшанзілля". Вона вже виявилася дуже успішно. З пресових повідомлень знаємо, що коли відбуваються виставки народного мистцтва, традиційні обрядово - побутові покази, всенаціональні фестивалі, які притягають чужинецьку публіку, вони також діють притягально на тих наших земляків, що відстали від українства, але в яких десь глибоко в підсвідомості жевріє пригасла іскра національного чуття. Під враженням успішних починів своїх земляків у них відживають давні замрячені спогади рідної стихії, вони признаються до українства.

Рушійною силою, яка двигає таких людей, є речі більшого маштабу: ґрандіозні почини й досягнення української збірноти, що притягають увагу чужо - національного оточення, як здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні і скрізь по світі, відкриття пам'ятника Лесі Українки в Торонті, створення Українського Наукового Центру в Гарварді, видання англомовної енциклопедії українознавства, роля „клаптика української землі" — посілости УНС Союзівки, хмаросяг УНС в Джерзі Сити, виступ Патріярха УКЦ перед світом в обороні Церкви та її історичних прав, його поїздки по наших поселеннях, створення ним релігійно - культурного центру в Римі, Церква-пам'ятник — український православний цвинтар - пантеон у Бавнд Бруці, навіть така подія, як приїзд Візантійського хору з Голляндії.

Ще інша метода, це „шукання української людини" — вишукування на місцях людей української крови і привертання їх до українства при чому треба вживати тактики „магнетного притягання", тобто тактовного, дискретного, о б е режного підходу до цих людей, бо тактика п р о текційности,

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Світ

ПІСЛЯ ПЕКІНУ

II

Очевидно, президент Форд та Кіссінджер знають добре про ці заходи Пекіну, адже вже більше як рік в Гюстоні та околицях працюють-вчаться технічні китайські сили вести заводи штучних погноїв, бо такі заводи будуть будувати в Китаї американські фірми, такі як Келлоґ, а може вже й почали ці будови.

Разом з тим Китай розбудовує свої порти, головне Кантон, Шанхай, Таку, біля Тянтзіну, та б. Дайрен-Дальній для експорту та імпорту. На світовий ринок вже почав виступати Китай експортом нафти, правда цей процес не може розвинутися дуже швидко, бо китайці натрапили на певні трудноці, напр., нафта, доставлена у Бурму, не надається для швидкого вжитку, вона є дуже густа і потребує певної обробки, для якої в Бурмі не знайшлося технічних можливостей.

Поруч з політичними проблемами, що були головними точками розмов президента Форда та державного секретаря Кіссінджера, відбувалися розмови і про економічні питання. Тим часом ведуться та наближуються до завершення великі контракти між американськими компаніями (нафтовими), в першу чергу про технічне устаткування китайської промисловости для швидкої розбудови видобутку нафти. Так, напр., окреме постачання складної апаратури для геосейсмічної дослідчої праці над новими просторами, де існує можливість знайти великі поклади нафти.

Одночасно ведуться переговори про інше устаткування для верчення у т. зв. „шелф зонах", себто біля побережжя Китаю, зокрема в Жовтому морі та на півдні. До останнього часу Китай вживав різне технічне устаткування старих моделів, що їх постачали раніше совєти, та ті, що були закуплені в Японії. Він також звертався за технологією до Німеччини та Англії ще в 1972 році.

Добування нафти в Китаї тепер досягає приблизно півтора мільйона барил у день, приблизно стільки, скільки продукується в Індонезії або Ніґерії, але потенціял його є значний.

Що китайці бажають мати від американських фірм? В першу чергу т.з. головки для глибоких верчень, різні приладдя для контролі рур-нафтопроводів і контролі нафти, що приходить з глибини землі, апаратів для складання мап розміщення нафтових родовищ, устаткування для прокладання нафтових рур до портів, а також надзвичайно важливих вершків для контролі газів, бо без них виникають пожежі та вибухи. В цьому році приїздили чотири групи спеціялістів з Китаю, які відвідували Гюстон та інші міста, всі пов'язані з видобутком нафти. Перший вантаж (35 тонн) т.з. геосейс устаткования було віслано до Китаю літаками, а друга група на 150 тонн була вислана кораблем.

На фоні зміцнення комерційно - технічних зв'язків з Китаєм, американські інтереси будуть впливати також на політику Вашінґтону, і тут Москва бачить найбільшу загрозу, бо „Правда" присвятила тій події великі статті про спроби Китаю впливати на нафтову політику країн Близького Сходу. „Правда" зводить все до 800 мільйонів долярів, які Китай може дістати в цьому році від продажу нафти головно Японії. У цих японських купівлях, Москва вбачає найбільшу загрозу, бо ними підкопуються пляни Совєтів вжити японський капітал для своєї власної індустрії.

Наступні візити президента Форда до Індонезії та Філіппін також є в процесі скріплення взаємин з цими країнами. Перша з цих країн шукає американської допомоги не тільки в політичній площині, але також технічній. Потребує допомоги теж нафтова індустрія, яка має великі технічні трудноці і їх важко полагоджувати без сторонньої допомоги. Колись тут працювали американсько - англійські компанії.

Індонезія, а також Філіппіни не є надто схильні до співпраці з Совєтами, бо знають дуже добре про закулісову працю совєтської аґентури, керованої зі совєтських амбасад. На доказ цього є багато матеріялів, які безперечно добре відомі урядам не тільки цих двох держав. Знає про них і Пекін. Щоправда для Пекіна не зовсім зручно говорити про справи Індонезії, бо досьогодні ще відносини Китаю з тією країною не цілком полагоджені. Тут слід пригадати події ліквідації уряду Сукарно та його прокомуністичної політики, яка розвивалася при широкій китайській допомозі. Підготова до створення там т.зв. „соціялістичної справедливости", не вдалася, і китайцям не легко забути про знищення в Індонезії комуністів та їх прихильників.

Під час розмов президента Форда з лідерами сучасного Китаю в повітрі все висіли примари фактичної совєтської загрози для Китаю, треба тільки приглянутися, з якою впертістю Москва веде пропаґанду проти сучасного уряду в Пекіні. Вона стурбована його політикою, невідомістю дійсних інтенцій його та плянів, і тому направляє всі свої зусилля на підрив авторитету керівників цієї великої своїм населенням та потенціялом країни.

У цьому напрямкові є добра сторона: Совєтська держава не спроможна сьогодні на велику економічно-політичну активність, бо вона обмежена своїми зростаючими внутрішніми кризами, головне у ділянці сільського господарства. І тут не допоможе міт про погоду, хоча Москва і пробує всіх переконати, що погода або інші зміни у природі, що їх, мовляв,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЦІННЕ ВИДАННЯ

Згідно з повідомленням в українській пресі, заходом Українського Історичного Товариства, під кінець цього року має появитись Історичний Атлас України, який обійматиме багато кольорових мап України з різних історичних періодів. Атлас включатиме відповідні коментарі, короткий історичний словник, вибрану бібліографію і покажчик.

Головним редактором цього монументального видання є наш відомий історик д-р Любомир Винар, а співробітниками ціла низка передових українських науковців у вільному світі, імена яких дають запоруку, що цей Історичний Атлас України буде поважним вкладом в українську науку, а найважливіше: він заповнить прогалину в нашій довгопекучій потребі і служитиме кожному українцеві як авторитетний довідковий посібник в ділянках історії та географії.

Годі коротко висловитись про те, як не раз потреба такого довідника була незвичайно конечною і в навчанні наших дітей і молоді, і в розмовах з не-українцями, щоб згадати лише дещо.

Як знаємо, більшість американських історичних і політичних атласів не включають України навіть у покажчику, хоча на картах декотрих з тих атласів можна знайти назву „Україна" на тлі карти совєтської імперії, що зветься Совєтський Союз. На жаль, тільки сама назва нашого краю без зазначення етнографічних кордонів ніяк не каже чужинцеві чогось про Україну як про націю.

Тим часом уряд „суверенної" та „навіки об'єднаної з Росією" України зовсім не дбає про якісь атласи, бо тільки власні уряди своїх незалежних країн прикладають багато зусиль для того, щоб знайомити світ з їхніми країнами.

Вичитавши в нашій пресі про появу такого цінного видання, радість огортає всіх тих, які так часто відчували його потребу.

Це правда, що в нашому суспільно - громадському житті є чимало інших пекучих потреб. Тому про потребу історичного атласу ніхто не смів навіть забирати голосу. Майже не хотілось вірити в те, що знайдеться хтось такий, який візьметься за ту мозольну піонерську працю, яка, в додатку ще й неприбуткова.

На тлі такої ситуації вістка про появу атласу є радісною несподіванкою, а його видавець заслуговує на щиру підтримку українського громадянства в цілому світі. Цей Історичний Атлас України повинен знайтися в домі кожної української родини і кожного українця та українки.

Зрозуміло, що в нашій пресі будуть ширші і вичерпніші статті про значення цього важливого видання, а покищо бажаємо видавцеві успішного завершення цього важливого діла.

К. Крупський

М. Чировський

ПРОФ. МАТВІЄВІ СТАХОВУ 80 РОКІВ

(1)

Проф. д-рові Матвієві Стахову сповнилося 30-го листопада 1975 року 80 трудолюбивих і в тій трудолюбивості успішних років життя. Його прізвище відоме сьогодні широким колам нашої спільноти, бо він лишив поважний слід своєї праці на суспільному політичному і науковому відтинках нашого національного життя протягом цих довгих років. Матвій Стахів служив своєму народові як вояк в час Першої світової війни і визвольних змагань; студентським діячем на гімназійній лавці і в університетських академічних товариствах; політичним провідником в рамках Української Радикальної Партії і Соціялістично-Радикальної Партії, журналістом, редактором, вихователем, науковцем і організатором наукової роботи в Науковому Т-ві ім. Шевченка та високошкільним викладачем в Українському Вільному Університеті, Українському Технічно-Господарському Інституті і Інтернаціональному Університеті УНРРА.

Проф. М. Стахів народився 30-го листопада 1895 року в селянській сем'ї на Поділлі, у Західній Україні. В рідному селі він почав ходити до народньої школи, а середню освіту здобув в гімназії в Перемишлі, яку закінчив [illegible] як один з перших учнів. Вже на гімназійній лавці молодий Матвій був членом таємної Студентської громади ім. Драгоманова, де було дві течії: одна йшла по марксистській лінії, а друга — по лінії т. зв. „етичного соціялізму", протилежному до марксистської безоглядности. Стахів належав до цієї другої течії а співпрацюючи в таємному журналі громади, ширив там протимарксистські погляди. Потім, будучи вже у війську, він завжди ставив національний інтерес вище, відкидаючи марксистський псевдо-інтернаціоналізм, і в тому дусі і освідомляв своїх вояків у сотні. Соціялістична ідеологія була в нього засобом для здійснення національної мети, а не божком сама в собі.

Та прикмета національного думання ще два рази пізніше проявила себе в дії проф. Матвія Стахова. Вперше, коли галицьке громадянство було потрясене „радянофільською" манією двадцятих років, і вдруге, коли українська громада в розсіянні була у корчах т. зв. „реалітетного думання" і гарячки „контактів" у шістдесятих роках. Ні одного поняття тут не треба вияснювати; вони аж надто відомі.

В обох випадках Матвій Стахів найшов завжди правильну національну лінію і активно виступив і проти радянофільства і „реалітетів", розцінюючи їх, як московсько-совєтський маневр для збаламучення українського суспільства.

Проф. Стахову не довелося відразу після закінчення гімназії поступити на університет. Це був час війни і його таки зараз було змобілізовано до війська. По основному військовому вишколі і відбутті школи підстаршин, а потім — старшин, він вже був перше на східньому фронті як хорунжий і чотар протягом кількох місяців, беручи участь у боях на Лисоні, під Потуторами і під Конюхами в час т. зв. московської офензиви Брусілова. Згодом його перекинули на італійський фронт.

У міжчасі стала будуватися українська держава. Молодий Стахів з групою інших старшин нелеґально покинули Італію і обхідною дорогою, переборюючи великі трудноші, дісталися на Західню Україну аж під кінець листопада 1918 року. Вже шаліла польсько-українська війна. Молодий Стахів зараз таки зголосився до Української Галицької Армії і в ній він брав участь, боронячи свою батьківщину від польської інвазії, зміцненої дивізією Галлера з Франції.

Коли в трагічний час, восени 1919 року деякі частини УГА перейшли під командування ген. Денікіна, Стахів з кількома іншими старшинами запротестували проти такого кроку і не підпорядкувалися Денікінові.

З нещасливим закінченням визвольних змагань, Матвій Стахів, переїхав до Праги в Чехо-Словаччині і там вступив на Карловий університет, де студіював право і суспільно-економічні науки. В 1923 році він одержав ступінь доктора прав, здавши кінцеві іспити з відзначенням. І хоч йому пропонувано лишитися у Празі і робити наукову кар'єру, він вирішив повернутися до рідної Галичини і там працювати для свого народу, відповідно до цього приготувавшись.

Почавши свою політичну працю ще в гімназійні часи, він продовжував її від 1924 року, як член Української Радикальної Партії, кладучи в своїй роботі натиск на масову освітню і організаційну акцію, відкидаючи методи політичних фаєрверків. Незабаром він став членом Секретаріяту УРПартії, яка швидко потім об'єдналася з Крайовою Організацією Українських Соціялістів-Революціонерів і прийняла назву Української Соціялістично-Радикальної Партії. Матвій Стахів довго займав у цій партії ключову позицію головного секретаря, покинувши для тієї мети свою приватну адвокатську практику, щоб цілковито посвятитися громадсько-політичній роботі. Виховання мас, починаючи від молодечих років в організаціях „Січі", „Лугів" і „Каменярів", було для нього найважливішим завданням політичної раціональної роботи в умовах польської окупації. Треба було її продовжувати і в жіночих громадах, кооперативному русі, читальнях „Просвіти" і професійних організаціях. Будучи на відповідальному і ключовому становищі головного секретаря своєї партії, Матвій Стахів міг позитивно впливати на здійснювання цієї програми. Незабаром зорганізовану таку професійну асоціяцію робучого селянства під назвою „Союз Селянських Спілок".

У тісному зв'язку із програмою освіти і виховання мас була видавнича робота. За ініціятивою Української Соціялістично - Радикальної Партії видавалися партійний орган „Громадський Голос", журнал для жіноцтва „Жіночий Голос", теоретично-політичні журнали „Проти Хвиль" і „Живе Слово" і згодом для індустріяльних робітників — „Робітничий Голос". Пізніше коли ред. О. Павлів мусів покинути працю через слабе здоров'я, головну редакцію усіх цих видань перейняв був д-р М. Стахів.

Третім відтинком цієї самої роботи було оснування і ведення впродовж тридцятих років Народнього Університету „Самоосвіти", який провадив позаочне навчання і широку видавничу діяльність. Та видавнича діяльність могла похвалитися друком біля півтори сотні книжечок, що разом створили ніби систему популярного енциклопедичного знання. І це, власне, д-р Матвій Стахів був головним директором Народного Університету „Самоосвіти" і начальним редактором усіх його видань. Матвій Стахів знаменито сполучував тут в собі прикмети політичного діяча, редактора і публіциста в одному великому змаганні послужити своєму народові у двигнені його загального освітнього рівня, і ледве чи можна не доцінювати його праці на цьому полі.

(Продовження буде)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ
64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

П'ятниця, 19-го грудня 1975 р.

ВЕЧІР на ПОШАНУ

Митрополита Андрея Шептицького

ЯК ПРИЯТЕЛЯ МОЛОДІ, ГРОМАДЯНИНА І МЕЦЕНАТА

Беруть участь:
ХРИСТИНА НАВРОЦЬКА, МАРІЯ САВЧАК і ОКСАНА ЩУР

Початок — год. 7:30 вечора

МУЗИЧНЕ ДОШКІЛЛЯ

під проводом

Марти Шлемкевич-Савицької

відкриває

клясу для старших дітей

у віці 5-7, суботи — год. 10-12
Заля при ЛЮТЕРАНСЬКІЙ ЦЕРКВІ
41-ша вул. і Проспект Аве., Ірвінгтон, Н. Дж.
Перша лекція 10-го січня 1976 р.

Вписи телефонічно: (201) 276-3134

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
СКЛАДАЄ ЩИРУ ПОДЯКУ
Пані АНАСТАЗІЇ СОКОЛОВСЬКІЙ
ЗА ЇЇ ПОЖЕРТВУ
в сумі 100.00 долярів
ДЛЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА.

Українська Православна Катедра
СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ
160 Захід 82-га вулиця

В неділю, 21-го грудня 1975 р.

1-ша год. дня, після Служби Божої заходом
С-ВА ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ
влаштовується

СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКИЙ ДЕНЬ

З МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ ТА РОЗДАЧЕЮ ПОДАРУНКІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ВІД СВ. О. МИКОЛАЯ.

Запрошується всіх на це Свято.

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

ПЕРША ЗИМОВА ЗАБАВА

у 1976-му році
яка відбудеться дня 3-го СІЧНЯ 1976 року

на Оселі Ксеня у Гантері

Початок година 9-та вечора
- До танків гратиме Оркестра „Дніпро" О. Строцького.
- Співають всім всім відомі сестри з Філядельфії пані Орися Гевка і Маруся Штинь.

„Солженіцин і визволення України"

ДОПОВІДЬ

ІВАНА МАЙСТРЕНКА

Субота, 20 грудня 1975 року

год. 4:30 вечора
в залі УНДому, 140 — 2-га Аве., НЮ ЙОРК
Все Громадянство до участи запрошує —

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ „МЕТА"

УПРАВА НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА і ПРЕЗИДІЯ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
— влаштовують —

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ

Року Жінки

Конференція відбудеться

в суботу, 20-го грудня 1975 р.

в год. 5-ій по пол. в залі

Союзу Українок Америки

108 — 2-га Авеню в Ню Йорку

ПРОГРАМА:
1) Відкриття — проф. д-р НАТАЛІЯ ПАЗУНЯК.
2) Проф. д-р МАРТА БОГАЧЕВСЬКА-ХОМЯК — „Розвиток українського жіночого руху на українських землях".
3) Проф. д-р АННА МАРІЯ ВЛАСЕНКО-БОЙЦУН — „Жіночі сильветки в поезії Лесі Українки і Ліни Костенко".
4) Д-р СОФІЯ КАРПІНСЬКА — „Вклад української жінки в нашу літературу".
5) Д-р МАРІЯ КОВРИНСЬКА — „Проф. Наталія Василенко-Полонська — дослідник українського минулого".

Вхід вільний.

УВАГА! УВАГА!

Субота, 20-го грудня 1975 р., 3-тя по полудні до Пластової Домівки в Ню Йорку

(144 — 2-га Авеню)

ЗАГОСТИТЬ **СВ. МИКОЛАЙ**

І ПРИНЕСЕ ДЛЯ ЧЕМНИХ ДІТЕЙ ДАРУНКИ.

Небесна канцелярія буде відкрита того самого дня, 11:00-2:30.
ПРОСИМО ВСІХ НА ЦЮ СВЯТОЧНУ ПОДІЮ!!!

ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

менторства доведе до протилежних наслідків і порве до решти тендітні нитки пов'язання тих людей з рідною стихією. Це праця кропітка й мусить проходити кількома стадіями — віднайти цих людей, притягти їх пригорнути, зацікавити, обзнайомити, далі спонукати їх вивчити мову батьків, щоб ознайомилися з основами українства.

Уважливий спостерігач процесів, які проходять у нашому еміграційному суспільстві, зауважить явище „рецидиву" — повороту з власних спонук до свого рідного гнізда. Це явище бачимо серед молодих людей, які хвилево відстали від українства, але після оснування власної родини, повертаються до рідного, вживають української мови, виховують дітей в українському дусі, плекають рідні традиції, активізуються в загальному українському житті.

Деяке джерело придбання нового людського матеріялу — це мішані подружжя, в яких один член - чужинець при сприятливих умовах може пристати до українства.

Інше явище національного „рецидиву", це голосний з преси комплекс „Твердохліб - Гардбред - Твердохліб". Українська людина, що відійшла від українства й затерла сліди свого походження чужинним звучанням прізвища, з власної спонуки перейшла зворотний процес — причалила до рідних берегів.

Ще інша метода, це „трансплянтація" — пересадження в осередки з розвиненим українським життям цих наших земляків, що живуть розпорошено по широких просторах у відлеглих місцевостях без зв'язку з громадою. Метода трансплянтації може стосуватися однієї країни, або може мати міжкрайовий характер, тобто пересаджування людей з країн слабого українського поселення, як Нова Зеляндія, Африка до країн, де воно живе компактною масою.

Одним з найважливіших і найбільш сприйнятливих засобів притягання і зберігання при рідному членів нашої спільноти, що перебув пробу життя впродовж століть — це об'єднуючий вплив наших обох Церков, які мусять одначе зберегти свій національно - релігійний характер і свою самобутність.

Після цієї першої підготовно - статичної фази відвойовування і регабілітації, повинна наступити друга — динамічна фаза: наснаження батерії національних сил, активізування прихованих, приспаних, невикористаних, але з великими потенційними вартостями членів нашого суспільства.

Тягар національних обов'язків мусить бути розкладений на всіх членів нашої спільноти рівномірно, бо тепер його несе тільки тоненька її плівка. Через те окремі громадяни перевантажені й не можуть ефективно працювати тоді, коли інші стоять осторонь національного життя.

Що більше зробимо тепер, то сильнішим буде наше національне життя в усіх його аспектах. Це справа на потребу, бо ряди активного старшого покоління проріджуються з н е й мовірною швидкістю, а життя не сміє станути, бо затримка однозначна зі смертю.

Ці міркування — це виклик загалові громадянства і нашим центральним громадським установам, щоб не обмежували своєї діяльности до канцелярщини, влаштовування імпрез, збірок і спорадичних спалахів, але щоб почали заплановану кропітку працю від основ, спрямовану на збереження життьових інтересів нашої спільноти з націлом на майбутнє.

Малярська виставка Ореста Поліщука в Детройті

Як музика є поезією звуку так малярство є поезією кольору. Потрібно тільки мистця, щоб цей колір втілив в задуману форму й іскрою зачерпнутою з власної душі надав їй життя. Як багато більше промовистими і сприємливими для глядача стають картини того мистця, що з душі своєї зачерпнув ті емоції й поруxи, що хвилюють ціле середовище, з котрого він саме вийшов.

Орест Поліщук, хоча молодий мистець, має вже вироблений індивідуальний стиль. Його в першій мірі цікавить рисунок. Кожен з них виконаний з докладністю до найменших деталів. Його лінії пливкі і хвилюючі викликають враження невпинного ритму, а картини його віддзеркалюють людину чи природу, і вони все м'які і спокійні. Коли однак природа в нього багата в деталі й кольори, то лиця його персонажів двовимірні й плоскі, виконані однією барвою. В наслідок цього він не віддає їх внутрішнього настрою, змістом закріпленим їхніх лицях — бажаний ефект осягає рисунком і барвами цілої картини, дозволяючи глядачеві свобідно інтерпретувати його намір. Його картини викликають емоційну реакцію у глядача своєю організацією кольорів і формальною композицією, а не реалістичним віддзеркаленням сюжету. Це співвідношення композиції й барв є предметом його напруженого зацікавлення. Кольори в нього теплі, пестливі й своїм легким насиленням створюють атмосферу тихої радости й глядача огортає почуття спокою і вдоволення.

У нього майже немає зимних барв, домінують червона, жовта й помаранчева і в легких відтінях зелена. Переходи з однієї барви в другу рішучі, без тінювання й тому площі заповнені однією барвою все того самого насилення. Він відносно рідко застосовує перспективу, весь сюжет у нього на першому пляні, часом лише зазначує глибину простору блідшими відтіннями кольорів, що приковують увагу глядача й не дозволяють на розпорошення уваги. В рамках коліс є частко кілька відрубних мотивів чи різних геометричних фігур. Висуваючи один з них на перший плян, іншим він приділює ролю чисто декоративну й відповідним розположенням осягає їх рівновагу. Деякі картини виконані у формі трьох сполучених коліс і прибирають вигляд нерозділеного трип-тиху.

Дуже приємно вражало глядачів численне застосування мотивів українських вишивок, килимів та писанок як декоративних засобів, в картинах з українською тематикою, доходячи до фантазійно розкішних „Вишиваних грибів". Не попадаючи в патос приємно ствердити, що залишивши малою дитиною батківщину, він все ж таки діткнувши її своми стопами втягнув у себе любов і прив'язання до неї й черпаючи з цього надхнення говорить про її красу і творчого духа.

Орест Поліщук, старший пластун, викладає скульптуру на одному з коледжів в Мериленді. Брав участь вже в більше як 30-ох збірних виставках, здобуваючи високі нагороди і признання. Його індивідуальні виставки завжди втішалися великою популярністю.

Культурно - Громадський Клюб у Детройті започаткував цією виставкою осінній сезон своєї праці. Передбачається цілий ряд дальших виставок, деякі під зарядом Клюбу, інші під зарядом Піди Колодчин, яка завідує галерією „Еко".

Володимир Баран

ПІСЛЯ ПЕКІНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

совєтська наука не встані побороти є причиною невдач на сільсько - господарському відтинку. Причина натомість лежить виключно у неспроможності совєтської влади, тобто комуністичної партії, керувати господарством.

За хмарою великої комуністичної пропаганди у всьому світі все більше і більше виявляється помилок і недоліків тієї системи, які свідчать, що часи великого авторитету і „непомильности", „передової країни ленінізму" є в процесі заникання, їх потенціял видихається у спробах вдержатися на поверхні, і Китай тут якраз б'є в цьому напрямкові, щоб той совєтський авторитет не тільки підрізати, але знищити, але це окрема тема і ми до неї ще повернемося.

Як позитивний вислід подорожі президента Форда до Китаю, спостерігачі наводять три важливіші справи. Підкреслюється значення для обох країн факту скріплення взаємин з Европою, укріплення позицій НАТО та зокрема єдність політики у відношенні до Португалії. Друга справа — це взаємини обох держав з Японією та зокрема співпраця Америки з нею. Третя проблема — Анголя, і хоча цього спеціяльно не підкреслювано, був наявний опір совєтським спробам перебрати з допомогою Куби контролю західнього берегу Африки, тобто опір початкові поширення „совєтського колоніялізму", як назвав цю експансію Мойніген у своїм останнім виступі.

Інші справи у розмовах, як напр., питання Тайвану, — не зазнали ані змін, ані яскравого підкреслення їх важливости. Китайська дипломатія вміє ховати свої наміри, а також має терпеливість чекати принагідного часу. Америка в цьому відношенні має також навчитися вміти чекати та використовувати обставини, коли нагода прийде.

Треба мати також на увазі, що зближення у певних питаннях американської політики з китайською дипломатією не змінює головних постулятів китайської комуністичної ідеології, тому виступи китайців назовні, зокрема в ОН, все будуть іти у цьому напрямку та будуть часто протилежні американським заходам, як це і трапилося у голосуванні про т.зв. сіонізм. Але це також окрема тема на майбутнє.

Основано Відділ Т-ва за НУУКЦ в Озон Парку

В неділю 15-го листопада ц. р. о год. 12-ій в полудне, за почином Ініціятивного комітету в складі: д-р Василь Лев, проф. Володимир Барагура, Марія Савицька, Богдан Крушельницький, мгр Василь Захарчук, Таназій Опарик, Михайло Прибильський, Михайло Гаврилович, Іван Безубяк, Василь Босак, Михайло Сухоцький і Роман Крупка, відбулися Загальні Основуючі Збори Т-ва за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, в церковній залі в Озон Парку в приявності 80-ох осіб. Збори відкрив та ними проводив Р. Крупка, пояснивши ціль, та завдання цього Т-ва в так критичний час для УКЦеркви, що потребує мирян та духовних провідників, не тільки в ЗСА, але й в цілій діяспорі, для піддержки Патріярхального Устрою УКЦеркви.

Опісля, запрошений Ініціятивним комітетом ред. Василь Пасічняк, організаційний референт Крайової Управи, виголосив доповідь на тему „Оборона Патріярхату". Головною провідною думкою доповіді було, боронити завжди і всюди УКЦеркву, ширити історичну правду про Патріярший Устрій УКЦеркви та переконувати тих, котрі помилково поінформовані в тих справах і свідомо чи несвідомо допомагають ліквідувати УКЦеркву.

Після дискусії обрано Управу Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, Відділу в Озон Парку в такому складі: Р. Крупка — голова, В. Босак — заступник голови, мгр Василь Захарчук — секретар, М. Білейчук і О. Левицький — члени. Контрольна комісія: Р. Мазур — голова, Б. Крушельницький і І. Пригода — члени. Товариський суд: Е. Гутович — голова, М. Гаврилович і В. Квасній — члени.

Роман Крупка

На Листопадових Роковинах в Брукліні вшанували пам'ять ген. Т. Чупринки

Бруклин - Північ, Н.Й. — Комітет Об'єднаних Організацій, тут 23-го листопада ц.р. у вщерть виповненій залі Українського Народного Дому, влаштував Листопадову Академію, під час якої вшановано пам'ять Командира УПА, Генерала Р. Шухевича - Чупринки.

У виконанні церковного хору відспівано американський та український стрілецький гимни. Голова Комітету Об'єднаних Організацій в Брукліні, Богдан Карась відкрив програму Академії, а святочну промову виголосив А. Лозинський. Члени СУМА віддеклямували вірш І. Хміля „Славній пам'яті Генерала Чупринки". Відтак відомий співак Л. Рейнарович відспівав „Думу про Нечая", муз. Січинського та „Пісню про рідний край" — Гнатишина. Дві сестри, Л. Квасній деклямувала вірш Р. Чупринки „Рідний край", а І. Квасній поезію Веритиченка „Р. Чупринка". Церковний хор під диригентурою Л. Рейнаровича виконав: „Засумуй трембіто" та „Живи Україно" — М. Гайворонського, „Вперед" — пісню УПА, Божика та „Пісню про Львів" Е. Козака. Пані Т. і Л. Рейнарович, в дуеті відспівали: „Могили," музика І. Недільського, пісню УПА, муз. і аранжеровка Зої Маркович, „Завтра в далеку дорогу" та „Карпати, Карпати", муз. та аранжеровка Садовського. Члени ОЧСУ І. Макар, Ф. Лукіянський і В. Сметанюк виконали монтаж О. Футали „В пам'ять Командира". Фортепіяновий акомпаньямент — Тараса Левицького.

Л. Луців

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Ню Йорк. — В суботу, 20 грудня ц.р. тут о год. 3-й по полудні у власному приміщенні при 206 Вест 100 вулиця, відбудеться пленарна наукова конференція Української Вільної Академії Наук в ЗСА. В програмі: відкриття — президент УВАН проф. д-р Олександер Оглоблин, та доповідь „Міграційні процеси в Українській ССР за переписом 1970 року" — проф. д-р Володимир Кубійович.

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього

пастора д-ра Левка Жабко-Потаповича

(*18. VI. 1890 — †8. XI. 1975)

члена Президії Секретаріяту СКВУ, доктора Колюмбійського Університету, довічного члена Британського й Закордонного Біблійного Т-ва, полковника Армії УНР, орденоносця хреста Симона Петлюри та інших орденів, адьютанта ген. П. Скоропадського, біографа Г. Сковороди, автора низки наукових праць, визначного баптистського теолога й історика — склали, як нев'янучого вінка, на

ВИДАННЯ 10-томової ІСТОРІЇ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В РАМЦЯХ АМЕРИКАНСЬКОГО НТШ —

мгр Богуслава Басс 40.00 дол., д-р Богдан Жабко-Потапович 40.00 дол. та д-р Кость Костів 20.00 дол.
Разом 100.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ред. Богдана Кравцева

25.00 долярів
на будову церкви св. Трійці у Кергонксоні
складають
Лідія і Ігор ГУРИ з Родиною

Замість квітів на свіжі могили
БЛ. П.
МАРІЇ ТЕРЛЕЦЬКОЇ
і
ІВАННИ БОРЧИНСЬКОЇ
висилаємо 50.00 долярів
на Катедру Українознавства при Гарварді.
Семен і Ірина ДОРОЩАК
Надя і Христя з Родинами

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Дорогого БРАТА

бл. п.

МИХАЙЛА ПОПІЛЯ

буде відслужена
СЛУЖБА БОЖА
ТА ЗА ВСЮ РОДИНУ В УКРАЇНІ

в суботу, 20-го грудня 1975 р.

о год. 9:30 рано
в Церкві СВ. АНДРІЯ в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.
Про спокій Душі Покійних просить —
брат ІВАН ПОПІЛЬ

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в неділю, 14-го грудня 1975 року, ненадійно,
після короткої недуги, відійшла у Вічність,
на 78-му році свого трудолюбивого життя,
наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і ТЕТА

бл. п.

ОЛЬГА ФЕДОРКІВ з дому РОМАНЮК

б. учителька української школи в с. Дубове, на Карпатській Україні, вдова по бл. п. Андрієві Федорків, директорові тої ж школи.

ПАНАХИДА в середу, 17-го грудня 1975 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича при Френклін і Брови вул. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН з того ж похоронного заведення, у четвер, 18-го грудня 1975 р. о год. 9-ій ранку до Собору Непорочного Зачаття ПДМ при Френклін вул., а звідтіль після Св. Літургії на цвинтар Непорочного Зачаття на Факс Чейс.

Горем прибиті:
МАРІЯ КОНДРАТ — дочка з мужем ПЕТРОМ і дітьми ОЛЕГОМ і ОКСАНОЮ
ОЛЕКСАНДЕР ФЕДОРКІВ — син з дружиною ВІРОЮ та дітьми ХРИСТИНОЮ, СОНЕЮ, АНДРЕЄЮ і АДРІЯНОМ
ТАНЯ ОСАДЦА — сестрінка з мужем АПОЛІНАРІЄМ та доньками ТАНЕЮ і ХРИСТИНОЮ з родинами, ІВАНКОЮ-ТІНЕЮ
ОКСАНА ЄТТЕР — сестрінка з мужем ЕВГЕНОМ у Німеччині
СТЕФАНІЯ СІМЕН — тіточна сестра в Канаді.

Замість квітів на могилу Покійної, Родина просить складати пожертви на виховання молодих священиків в Колегії: Pontif. Collegio d. S. Josaphat Passegiata del Gianicolo 7, 00165, Roma, Italia.

Волею Божою, в п'ятницю, 12 грудня 1975 р.
в Міннеаполісі, Мінн.,
по довгій і тяжкій недузі, на 80 році життя,
відійшла у Вічність
Дорога МАМА

сл. п.

ВІРА ТИМОФІЇВНА ЖУРАВЕЛЬ з дому ТУРКАЛО

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
У глибокому смутку —

донька — ЛЕСЯ

З невимовно глибоким жалем повідомляємо
Родину, Приятелів та Знайомих,
що 9-го грудня 1975 року упокоївся в Бозі,
прийнявши Найсвятіші Тайни,
наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ, БРАТ і ШВАГЕР,
проживши 64 роки трудолюбивого життя,
бувший нотаріяльний урядник

бл. п.

ВОЛОДИМИР ПЛАТОШ

народжений в Тухлі, на Україні.

ПАНАХИДА за душу покійного — в четвер, 11-го грудня 1975 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Талярського в Гартфорді, Конн.

ПОХОРОН — у п'ятницю, 12-го грудня 1975 р. о год. 9-ій рано з української католицької церкви св. Михаїла в Гартфорді і опісля на Український Католицький Цвинтар в Глесенбері, Конн.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
син — інж. РОМАН з дружиною СОНЕЮ
внуки — ДАМ'ЯН, ПАВЛУСЬ та МАРКО
Сестра і Брат на Україні
Близька і дальша Родина в Америці та на Україні

Замість квітів на свіжу могилу, просимо складати пожертви на „Церкву в Потребі".

ВІРМЕНИ, ПОДІБНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Росії та до кримінальних таборів (у Вірменії) понад 80 осіб.

З грудня 1973 р. по грудень 1974 р., у Вірменії відбулось 10 судових процесів, на яких засуджено до більших кар ув'язнення 17 членів НОП. Не зважаючи на домагання підсудних зробити процеси відкритими і покликати на них, як оборонців, адвокатів із ООН, суди проходили при закритих дверях. Підсудні мусіли самі взяти на себе оборону, а на судову залю допущено тільки комсомольських активістів та працівників КГБ.

На тих процесах були засуджені: Айрікян Паруйр, нар. 1949 р., перший раз арештований 1969 р., тоді отримав 4 роки, що їх відсидів у Мордовії. Після того, як він повернувся 1973 року до Вірменії, його тримали під т. зв. адміністраційним наглядом, а в лютому 1974 року арештували за „порушення вимог нагляду" та присудили до двох років ув'язнення і три роки заслання. Айрікян — член НОП з 1967 року.

За приналежність до НОП засуджено ще такі особи: Навасардян Ашот ,нар. 1950 р., отримав в серпні 1974 р. сім років ув'язнення та два роки заслання; Аршакян Азат — нар. 1950 р. — теж сім років ув'язнення та три роки заслання; Маркосян Размік — нар. 1949 р. — 7 років ув'язнення та 3 роки заслання; Зограбян Размік — нар. 1950 р. — 7 років ув'язнення та 3 роки заслання; Хачатрян Рубен — два і пів року ув'язнення; Саакян Каджік — три і пів року ув'язнення; Карпетян Анаїт — два і пів року ув'язнення; Аракелян Гагік — два роки ув'язнення; брати Мартіросян (Норік — нар. 1948 р., а Самвел — нар. 1951 р., та Левон — нар. 1956 р.) отримали по три, два і пів року ув'язнення; Шахвердян Баграт — нар. 1940 р. зас. до 5 років ув'язнення та двох років заслання; Товмасян Арарат — три з половиною роки ув'язнення.

Айрікян, Навасардян, Аршакян, Маркосян, Заграбян і Аркелян написали заяву Куртові Вальдгайму з проханням прислати міжнародну комісію, яка перевела б слідство в справі злочинних дій совєтської влади проти народу Вірменії і з 5-го серпня 1947 р. проголосили триденну протестну голодівку.

У другому документі приводяться деякі дані про перебування вірменських політв'язнів у різних совєтських концтаборах. Деякі з них захворіли в умовах важкого життя і в незвичному кліматі. З документу довідуємося, що засуджений до 3-х років ув'язнення Мартіросян Норік (за „розпалювання національної ненависти") наче б є автором листівки „Геть росіян з Вірменії". В документі теж приводяться дані про 14 відомих судових процесів проти вірменських патріотів, що відбулися в Вірменії з 1967 по 1974 рік, як теж і прізвища засуджених — інформує „Українське слово".

Надгудсонська Округа...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Докладний звіт про Стейтовий День УНСоюзу здав Степан Островський, як голова Стейтового Комітету Округ Ню Джерзі, та Галина Гаврилюк, як секретар цього ж Комітету, подаючи точні цифри приходів і розходів цієї спільної імпрези чотирьох Округ. Вони теж згадали поіменно всіх діячів Надгудсонської Округи і подякували їм за допомогу в успішному проведенні цього Дня УНСоюзу. Зокрема склали вони подяку членкам цієї Округи. які повели взірцево кухню та буфет цієї стейтової імпрези. Додаткові короткі звіти склали теж Михайло Жук — секретар Окружної Управи, і Володимир Бутковський — скарбник Окружної Управи.

В кінці зборів обговорено пляни посиленої членської кампанії та узгіднено, що забава Округи буде влаштована 15-го травня 1976 року в залі УНДому в Джерзі Ситі з оркестрою „Доміно", та вирішено пожертвувати частину доходу з цієї забави на потреби місцевої Школи Українознавства.

Вісті з Детройту

Укрінський Народний Союз має в Детройті свої Відділи, між якими є 110-ий Відділ, що обіймає УСТ „Черник" із різними ланками спорту. Найбільше діяльна ланка є копаний м'яч, що має п'ять молодечих дружин і одну сеньйорську. Перша дружина „Черника" закінчила сезон, займаючи передостаннє місце за першенство Мічіґинської Ліґи. Молодечі дружини змагаються за першенство своїх груп у Мічіґені Янґ Сакер Ліґ. Всі вже закінчили осінній сезон.

Лейквю (юніори) — „Черник" (юніори) 1:6

Юніори „Черника" високо виграли ці змагання хоча грали лише в десятку. Ворота здобули: П. Дигдало І. Гальний і П. Гальний по 2 і зайняли друге місце.

„Черник" (юн. А.) П „Торнадос" (юн. А) 5:1

Юніори А. „Черника" чемпіони стейту Мічіґену, бо вже п'ятий рік здобувають першенство стейту. Не програли ні одних змагань, а назва „Юкренієнс" є знана в Мічиґені й Огайо. Останні змагання вони високо виграли проти „Торнадос" — 5:1. Ворота здобув А. Гриньків 2, Кукурба, Колодчин і Стеткевич по одному. Гру розпочинають гості, проте „Черник" перебирає м'яч і веде 1:0 із стрілу Колодчина, одначе кілька хвилин пізніше через непорозуміння оборони „Черника", „Торнадос" здобувають ворота. Цей вислід 1:1 довго не триває, бо гострий стріл А. Гринькова приносить 2:1 для „Черника" й залишається до кінця першої гри. Після зміни гри починає „Черник", із подачі Кукурби Гриньків здобуває треті ворота. Юніори „Черника" є „панами" на грищі, але не використовують відсотків шанс змінити висліду, стріли Кукурби, Кіналя і Гринькова минають ціль, або стрягнуть в руках доброго воротаря гостей. Ще кілька атак і Кукурба здобуває четверті ворота, а кілька хвилин до кінця Стеткевич із підворітного замішання вміщує м'яч у сітці „Торнадо", устійнюючи вислід дня 5:1. Цими змаганнями юніори „Черника" закінчили свій сезон, маючи на своєму конті 8 гор із 16-0 точок і 32-2 воріт. Королем стрільців, як і в попередніх роках є А. Гриньків із 14 воріт, а за ним слідують: Гречний і Колодчин по 5, І. Кукурба, Р. Кукурба по 3, Кіналь і Стеткевич. З нагоди закінчення сезону опікун і управитель І. Прибула зорганізував прийняття, на якому вручено чемпіонам чашу Мічиґенської Ліґи, а кожний змагун дістав індивідуальну чашу і відзнаку.

М. Шумило
секр. 110-го Відділу УНС

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 25-го грудня 1975 року

Українці Коннектикат...

(Закінчення зі стор 1-ої)

дився зайнятись його підготовою. Керівництво танцювальних груп очолює С. Стубан із Сімор.

Головним промовцем в українській мові буде д-р М. Снігурович з Ню Гейвену, а промовець в англійській мові буде визначений на черговому засіданні Комітету.

Передбачається також спільне Богослуження в катедрі св. Иосифа в Гартфорді, яку побудовано за проєктом українського - архітекта інж. А. Осадци. Рівночасно запляновано відповідну мистецьку виставку, яку підготовить Комітет громади Гартфорду. Комітет також намітив зібрання матеріялів і їх видання про український вклад і організаційну працю наших поселенців в стейті Коннектикат, який був одним із основників Американської Унії. Окремий Комітет для цієї справи очолює проф. М. Воскобійник з Нювінгтону.

На черговому засіданні буде докладно обговорена фінансова справа святкування, яку підготовляє Комітет, очолюваний Д. Сокольським з Кольчестеру.

Комітет закликує до співпраці інші стейтові організації та прохає поодинокі громади громади, що підготовляють місцеві імпрези, щоб подали їх до відома стейтовому Комітетові для узгіднення календаря імпрез та зареєстрування їх у спільному всеамериканському стейтовому Комітеті, із яким нав'язано зв'язок для співпраці. Нарадами проводив проф. І. Телюк з Ню Гейвену, голова стейтового Комітету та член Крайового Комітету 200-річчя.

Вже рік минув...

(В пам'ять мого найкращого друга)

Довжезна черга авт, може зо дві сотні їх, відпроваджувала Романа Кочержука на місце його вічного спочинку, на цвинтар „Небесної Брами". В кожному авті було щонайменше по троє людей. Церква св. Івана Хрестителя в Нюарку була вщерть набита під час похоронної Богослужби. Казали люди, що такого великого похорону вони вже дуже давно не бачили. Бо Роман Кочержук був людиною „голубиного серця"; він не мав ворогів; для всіх у нього був милий усміх і тепле слово і він ніколи нікого не обидив.

Він прожив своє життя в тіні Бога, будучи глибоко релігійним, і тому змалку якнайсовісніше виповнював свої обов'язки аж до останньої хвилини свого життя в трагічний грудневий день, коли то несподівано перестало битися його серце.

Раненько в морозний, проте у сонцем розпроміненний день під звук церковних дзвонів, що скликали людей на Богослужбу, Всевишній покликав до себе свого вірного воїна Романа. Це було 8-го грудня 1974 р.

Його житьовий шлях не був легким. Він народився в селі біля Станиславова (Івано - Франківського), в священичій родині, де було ще дві сестри і він, Роман. Молодим юнаком мусів доїздити щодня поїздом до Станиславова (Івано - Франківського) до гімназії, що мучило і забирало час. А все ж таки Роман завжди був першим учнем в клясі, загально любленим і поважаним, беручи активну участь в житті української молоді.

Війна, а зокрема большевицька окупація Західньої України привели важкі хвилини на священичу родину Кочержуків. Роман стає учителювати, щоб заробити на хліб насущний, а водночас працює у підпільних звенах Організації Українських Націоналістів.

Не дивно теж, що коли стала творитися Перша Дивізія „Галичина", коли були сподівання, що пропаде і червона Москва і брунатна Німеччина, і що в таких обставинах нам українцям треба буде невідкличьно нашої армії, патріотичний Роман один з перших зодягнув на себе військовий однострій.

Його надзвичайні здібності і знамениті прикмети характеру зразу розпізнали. Роман скоро кінчає підстаршинську і старшинську школи і одержує ступінь лейтенанта.

Нелюдяність німців і їхні жорстокі пляни супроти України, що їх вони цинічно розкрили українським кадетам у старшинській школі, глибоко турбували Романа, одначе він однострою не скинув, ждучи на цей сподіваний день, коли він зможе послужити батьківщині.

Однак справи розвинулися некорисно. Прийшли довгі і трагічні дні воєнного полону, зокрема в Ріміні і жахливі репатріяції. В пізніших роках він з жахом про них розповідав, як то англійські власті відділяли старшин 1 - ої Дивізії Української Армії від стрілецтва, а згодом совєтські танки впускали до табору наших воєннополонених, щоб їх спонукати вертатися на „родину".

Може не одна людина, читаючи ці рядки пригадає собі високого і стрункого, молодого чоловіка в однострою УННРА, який так багато допоміг нашим людям в невідрадні часи ДіПі таборів, небезпеки репатріяції, намагання одержати статус ДіПі і дістати можливість еміграції за море: до ЗСА, Канади або Арґентини. Роман всім допомагав і всіх рятував з нараженням свого становища.

Згодом, у 1949 році Роман із своєю дружиною Іриною і рештою родини опинився в Нюарку, в ЗСА.

Довгий час він працював робітником. Він глибоко переживав, що війна не дозволила йому покінчити високих студій. Він же був першим учеником в гімназії і першим в старшинській школі, маючи всі особисті дані, щоб осягнути найвищі академічні ступені.

Але згодом, хоча працюючи у фабриці, Роман покінчив креслярські курси, а потому і частинний коледж, одержавши ступінь „ассошієт ін артс ін інджeнірінґ", і перейшов на умову роботу. Коледжовий ступінь він одержав з відзначенням. Як радісно розблисли його очі в день градуації, коли він приймав побажання і гратуляції від друзів.

Інж. Роман Кочержук рівнож працював на суспільній ниві: в Т-ві Бувших Вояків Першої Дивізії Української Армії, Козацтві, ООЧСУ, Т-ві „Самопоміч", Кредитівці „Самопоміч", в Школі Українознавства та інших товариствах і організаціях. Він всюди був взірцевим членом товариства або його управи.

Одначе найбільше він заслужився як президент кредитівки „Самопоміч" в Нюарку. Він причинився до закупівлі власного дому Кредитівки, його улаштування і знаменитого розвитку цієї фінансової інституції, яка двома наворотами дістала відзначення від федеральних властей за взірцеве її ведення.

Роман, як президент не цурався ніякої роботи в його улюбленій „Самопомочі". Він там і замітав хідники, і відгортав сніг, і направляв замки і світло. Коли його питали, чому він це робить, його відповідь, що її товаришив його лагідний усміх, була. „Та хтось мусить це зробити."

А його струнка і рухлива постать, в бежовому плащі і брунатному капелюшку, всім була знана з-під церкви, де він стояв, збираючи на сиріт, з рамени Т-ва „Самопоміч", і на могили наших вояків, з рамени комбатантських організацій. Стояв він там часто і довгі години.

Праведна і працьовита була людина. І не диво, що вістка про його ненадійну смерть глибоко засмутила цілу громаду, і що вона його так численно відпроваджувала на вічний спочинок, свого Романа з „голубиним серцем".

Мав Роман одну доню Марусю, яку саме він приготовляв до одруження. Одначе не судилось бути на шлюбі доні. В шість місяців пізніше торжество відбулося в поважній атмосфері, без танців і зайвої галасливости, а молода пара, квіти зі свого весільного стола наступного ранку відвезла на гріб батька.

М. Чировський

В пошані визначному громадянинові

Почуття добре виконаного обов'язку, для людини, якій сповнилося дев'ятдесять років, активної і всебічно плідного, так особистого, і політичного життя є нагородою і вдоволенням. Бо коли життя такої людини було сповнене служби народові, служби повної посвяти, любови і труду, коли протягом три чверті століття, вона не тільки була свідком, але й співтворцем великих днів історії народу то безперечно, що 90-річчя її життя — мусить виpoсти до громадської події, якою відзначено 90-річчя кол. старшину Української Армії, шефа Штабу першої Бригади кулеметної Дивізії УНР, потім довголітнього і заслуженого інспектора матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові, члена УВО, та багатьох інших суспільно-громадських, церковних і політичних організацій сотника Петра Петрика, яке відбулося у колі найближчої родини і приятелів.

Дім подружжя Ставничих, дочки і затя Ювілята, в підВашінгтонському Сілвер Спрінґу, перемінився в дні св. Петра і Павла, 12-го липня ц. р. в місце зустрічі найближчих друзів, які прийшли туди, щоб дружньо стиснути руку заслуженого і визначного громадянина, побажати йому всього найкращого та відзначити, як одного з небагатьох ще живучих, немов — символічного представника і творця великих історичних подій. Заступаючи широкі кола української спільноти ЗСА і Канади, присутні віддали пошану, признання й любов людині, що на протязі довголітньої праці, так багато зробила добра для української спільноти.

Ми певні, що коли б Ювілят, відзначував своє 90-річчя у вільній Українській Державі, він одержав би найвищі відзначення і привітання з рук її представників. Тут у прибраній Батьківщині, заступили їх — його і наші приятелі. Від української громади Вашингтону вітав Ювілята д-р Ю. Старосольський, як великого громадянина, військовика, культурно-просвітянського і кооперативного діяча, політика. Колишній старшина українських збройних сил УНР д-р Остап Котик-Степанович вітав Ювілята від кол. товаришів зброї і прочитав привітальні телеграми від Капітули пропам'ятної відзнаки УГА, Українських Січових Стрільців, Крайового Проводу ОБВУА, старшин кол. кулеметної дивізії армії УНР, і від кол. членів Т-ва „Молода Громада" у Львові. Кол. старшина 1-ої Української Дивізії УНА Остап Зинюк передав привіт від місцевого відділу ОБВУА разом з повідомленням про іменування сотника Петра Петрика своїм почесним головою.

З черги промовляв О. Винницький з Торонта в Канаді, який як заступник голови Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців, — Торонто, побіч усних передав також листовні привіти, які наспіли на його руки від визначних особистостей політичного життя в Канаді;

Генерального губернатора Канади Лежера з дружиною, кол. прем'єра Канади Джона Діффенбекера, посадника Вінніпеґу С. Дзюби, посадника Едмонтону В. Гавреляка, посадника Торонта Д. Кромбі, та від управи клюбів Українських Професіоналістів і Підприємців Торонта і Вінніпеґу. Наспіло також цікаве, свого роду унікальне листовне привітання від бюрґермайстра Мітенвальду в Німеччині, де в роках від 1945-1949 проживав Петро Петрик в таборі скитальців.

Зворушений Ювілят, хоч і дуже скромно, підкреслив деякі моменти із свого життя та важливіші події з нашої найновішої історії, для науки грядучим поколінням; він щиро дякував за пам'ять й пошану. Хоч і не численно проте заступлені були представники широкого вахляра української спільноти в ЗСА і Канади, а посередньо навіть і Німеччини. Це похвально, що ми пам'ятаємо про наших визначних громадян, та ще за їхнього життя, вміємо віддати їм пошану і любов. Правдивим віддзеркаленням настроїв присутніх, як також привітань можуть послужити думки з листовного привіту, представника молодого покоління, голови Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців — Торонто адв. Ігора Бардина, який писав;... „Ми високо цінимо Ваші великі заслуги так військовика, як і громадського діяча, а передусім Ваш великий український патріотизм, який ціхував усі Ваші почини і невтомну працю для українського народу. Ми є певні, що Ви залишитеся світлим взором для української людини. Ще раз бажаємо Вам усіх Господніх благ на многі-многі літа".

Сотник Петро Петрик — це визначна постать у нашій новій історії. Енциклопедія українознавства під гаслом Петро Петрик, записала;... „Петро Петрик, народжений 1886 р. військовий і громадський діяч. Сотник УГА, організатор і командир 5-ої Сокальської Бригади; довголітній керівник організаційно-освіт. відділу при головному виділі матірньої „Просвіти" у Львові та голова філії „Просвіти" м. Львова. Тепер живе в ЗСА". Це тільки енциклопедія, до якої бодай коротко варто додати:... „Він нащадок козаків які брали участь у турецькій війні під Віднем, а король Собєський за хоробрість наділив їх шляхетством і землею коло Жовкви. Він родився, 12-го липня 1886 р. в Нервичах, Жовківського повіту. По матурі студіював право на Львівському університеті. В 1914 р. з вибухом війни, в ранзі „кадета аспіранта" його приділено до дивізії, що складалася з тирольців, сербів, мадярів і українців. Був інтернований, та завдяки знайомству і допомозі проф. М. Грушевського, його звільнено і приділено до української військової частини командиром, якої був сот. Микола Самойлович. У змінних обставинах приходилося Ювілятові, боротися за Самостійність Української Держави на різних постах, і з різними завданнями. Призначений зв'язковим старшиною армії УНР з німецьким діючим штабом ген. Фон Гренера, виконував великі завдання, так військового, як і політичного характеру. Не легкими були визвольні змагання українського народу, не легкими були і життьові шляхи Ювілята. На жаль, наша непідготованість, незгода та із всіх боків ворожа навала, перемогли і знову поділили та поневолили нашу Батьківщину. У вирі днів радощів і смутку — був і наш визначний Ювілят, і коли прийшлося замінити меч на книжку і освіту, він це виконав. У нових обставинах прийшли нові клопоти, переслідування, інтернування, арешти. В 1921 р. він повертається домів із загартованим духом праці й посвяти, з надією, що прийде час на відновлення Української Держави. І, тому, коли вже в короткому часі, по його повороті домів, немов на наказ всі старшини УГА і УНР, беруть участь в організації УВО, Петро Петрик призначений комадантом Львівської округи, яка в короткому часі покривається густою сіткою бойовиків, переважно вояків українських армій. Підготовлене в ночі перед судовою розправою проти Навроцького, Федака, Палієва, за участь в атентаті на Пілсудського повстання, принесло нові переслідування і арештування, які не оминули нашого Ювілята. Проголошені вибори до польського Сойму і Сенату, український нарід збойкотував. Зрадника Твердохліба, який пропаґував участь у виборах, належно покарало УВО. Прийшли нові арештування, але він як загартований вояк, нічого ворогові не сказав. По шість-місячнім слідстві і 10-денній голодівці в Бриґідках, виходить на волю. Його ще заарештовано кілька разів, та остаточно звільнено і хоча він далі переслідуваний постійними шиканами присвячується культурно-освітній праці. Бере книжку і як інспектор і начальник організаційного відділу матірньої „Просвіти" йде з нею в народ, аж до 1939 р. Він співпрацівник журналу централі — „Письма з Просвіти", і „Життя та знання". Автор малої історії „Просвіти", голова філії „Просвіти" ім. Т. Шевченка у Львові. Член Ради кредитового банку, член дирекції „Народної Торгівлі", член управи „Супруг", член дирекції „Пенсійного Інституту", та досмертний прапороносець Матері „Просвіти". Член старшини „Сокола Батька" і „Сокола" на Городецькій дільниці Львова. На цих і багатьох інших суспільно-громадських постах працював довгі роки сотник Петро Петрик. Прийшли нові обставини, нова війна і нові „визволителі". Український народ знову піднявся до боротьби, в надії, що тепер йому пощастить відновити свою державність. З народом був і він. Не була йому чужою і праця для народу на скитальщині, а прибувши до ЗСА, активно включився в життя нашої спільноти, як член комбатантських організацій, Пласту, Об'єднання українців Вашінгтону, Т-ва за Патріярхат і інші. Відомо, що написати про активну працю людини, яка на протязі трьох чвертей сторіччя працювала віддано й жертвенно для свого народу, неможливо у газетній статі. Однак, ми твердо віримо, що уважний дослідник укранської історії, належно насвітлить всебічну і многогранну довголітню працю Петра Петрика. Ці короткі рядки у його 90-річчя, хай будуть доказом, що укранський нарід вміє шанувати тих, які були в долі і недолі з ним.

О. В.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 20-го ГРУДНЯ 1975 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні сходини Т-ва Укр. Січ 170 Відд. о год. 6-ій веч. в УНДомі. Проситься членів прибути. — Управа.

НЕДІЛЯ, 21-го ГРУДНЯ 1975 р.

КАРНЕҐІ, Па. Річні збори Т-ва ім. І. Франка 481 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі Пресв. Трійці. На порядку: звіт Управи та вибір нової на 1976 р. Якщо не з'явиться на означену годину відповідне число членів, збори відбудуться годину пізніше і будуть правосильні. — М. Міщук, предс., М. Сивий, секр.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 334 Відд. о год. 1-ій по пол. в домі фін. секретаря, 3324 Torrington Ave., Парма. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — Управа.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1975 року кінчається з 31-им грудня. Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 31-го грудня 1975 р.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го грудня 1975.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС